

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΒΟΛΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΑΝΑΠΗΡΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΜΕ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Σάββατο 30 Μαρτίου 2019

Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλίας, Μελισσάτικα, Βόλος

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ, ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Συνδιοργάνωση

ΚΕΝΤΡΟ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ &
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΟΚΛΗΡΕΣΗΣ

9.30 Εγγραφές

10.00 Έναρξη - Χαιρετισμοί

10.30 - 12.00 Α. ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Προεδρεύων: π. Αμφιλόχιος Μήλτος,

Δρ. Θ., Προϊστάμενος Ι.Ν. Ευαγγελιστρίας Νέας Ιωνίας Βόλου

10.30 - 10.50 Γαλήνη Σαπουντζάκη, Γλωσσολόγος νοηματικής γλώσσας, Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Αυτοπροσδιορισμός και αυτοεικόνα ατόμων με προβλήματα ακοής

10.50 - 11.10 Ιουλία Νησιώτου, Παιδιάτρος, Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Ο Γιατρός ως συνοδός του παιδιού με αναπηρία και της οικογένειάς του

11.10 - 11.30 Ιωάννα Γεωργιάδου, Κοινωνική Κλινική Ψυχολόγος MSc, Συστημική Ψυχοθεραπεύτρια, Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Αυτοβοήθεια και ενδυνάμωση ατόμων με κινητική αναπηρία

11.30 - 12.00 Συζήτηση

12.00 - 12.30 Διάλειμμα - καφές

12.30 - 14.00 Β. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Προεδρεύουσα: Ροσσάνα Πώποτα, Δημοσιογράφος

12.30 - 12.50 π. Ανάργυρος Σιγάλας, Εφημέριος Ενορίας Αγίων Πάντων Καλλιθέας, Ακούσματα κωφών...με νόημα: το παράδειγμα της ενορίας των κωφών

12.50 - 13.10 π. Ιωάννης Καραμούζης, Δρ. Θ., Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Χαλκίδος, Συνεργάτης Συνοδικής Επιτροπής Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων, Διδάσκων στο εξ αποστάσεως μεταπτυχιακό τμήμα Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Ψυχοκοινωνική προσέγγιση Κώφωσης

13.10 - 13.30 π. Κωνσταντίνος Παπανικολάου, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Winchester, τ. Διευθυντής Ι.Ε.Α., Μέλος της διαρκούς επιτροπής για την απασχόληση της EASPD, ΟΛΥΜΠΙΑΣ, Διευκόλυνση της πρόσβασης των ανθρώπων με αναπηρία στην Εκκλησία και στην εργασία μέσω του διαδικτύου

13.30 - 14.00 Συζήτηση

14.00 - 15.30 Διάλειμμα - Γεύμα

**15.30 - 17.30 Γ. Στρόγγυλη τράπεζα με θέμα:
Εκκλησία και Αναπηρία: Εμπόδια και γέφυρες
Προεδρεύων: Νίκος Βαραλής,**

Διευθυντής Ραδιοφωνικού Σταθμού Ι.Μ. Δημητριάδος «Ορθόδοξη Μαρτυρία»

Πέτρος Μπέλλος, Πρόεδρος του Σωματείου Κινητικά Αναπήρων Ν. Μαγνησίας «Ιππόκαμπος»

Ιωάννα Γεωργιάδου, Κοινωνική Κλινική Ψυχολόγος MSc, Συστημική Ψυχοθεραπεύτρια, Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

π. Γεώργιος Γιαννιός, εφημέριος του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Ευξεινούπολης, της Ι. Μ. Δημητριάδος, μέλος της συγγραφικής ομάδας του εγχειριδίου: «Τα Θρησκευτικά στην Ειδική Αγωγή»

Χριστίνα Λάππα, Μεταδιδάκτωρ Ειδικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Δρ. & Διδάσκουσα - ΣΕΠ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

17.30 - 18.00 Διάλειμμα - καφέ

18.00 - 20.00 Δ. ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Προεδρεύων: Παντελής Καλαϊτζίδης,

Δρ. Θ., Διευθυντής της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

18.00 - 18.20 Κατερίνα Πεκρίδου, Εκτελεστική Γραμματέας για τον Θεολογικό Διάλογο, Διάσκεψη Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (CEC, Βρυξέλλες)

Θεολογία και αναπηρία: Θέτοντας τις βάσεις για έναν ουσιαστικό διάλογο στο Σώμα της Εκκλησίας

18.20 - 18.40 Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής, Α.Π.Θ., Μέλος Δ.Σ. Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

*«Τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπίρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε» (Λκ 14,21):
αναπηρία και Βασιλεία του Θεού*

18.40 - 19.00 Petre Maican, Δρ. Θ., Πανεπιστήμιο Aberdeen (Ηνωμένο Βασίλειο),

Τα δώρα του Αγίου Πνεύματος και τα δώρα των ανθρώπων με διαγνωσμένη αναπηρία για την Εκκλησία: Καλλιεργώντας την πνευματολογική διάσταση της ορθόδοξης εκκλησιολογίας

19.00 - 19.30 Συζήτηση

19.30 - 19.45 Λήξη εργασιών - Το Συνέδριο θα κλείσει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ.Ιγνάτιος

Κυριακή 31 Μαρτίου 2019

7.30 - 10.30 Όρθρος και Θεία Λειτουργία στον Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Νέας Ιωνίας Βόλου με ταυτόχρονη απόδοση στη Νοηματική Γλώσσα.

Καθ' όλη τη διάρκεια του Συνεδρίου θα υπάρχει απόδοση στη νοηματική γλώσσα.

Γαλήνη Σαπουντζάκη

Γλωσσολόγος νοηματικής γλώσσας, Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Αυτοπροσδιορισμός και αυτοεικόνα ατόμων με προβλήματα ακοής

Αυτοπροσδιορισμός Κωφών με όχημα τη Νοηματική Γλώσσα:

Η κοινωνική ταυτότητα είναι γνωστό ότι επηρεάζεται σημαντικά από το είδος των σχέσεων που αναπτύσσει το άτομο στο κοινωνικό του περιβάλλον (Μπάρμπας, 2008). Προκειμένου να σχηματοποιήσει κάποιος Κωφός ή Βαρήκοος την κοινωνική του ταυτότητα που ανταποκρίνεται στον πραγματικό του εαυτό, οι σχέσεις και οι προσδοκίες του περιβάλλοντος πρέπει να συνάδουν με την προσωπική ταυτότητα του ατόμου. Σε συνθήκες ουσιώδους κοινωνικής και προσωπικής αλληλεπίδρασης το περιβάλλον δεν λαμβάνει αναγκαστικά υπόψη του τα ακοομετρικά δεδομένα αλλά ίδιος ο Κωφός ή βαρήκοος αντιμετωπίζεται ως δυνάμει άτομο με ολοκληρωμένη υπαρξιακή ταυτότητα. Στα πλαίσια της κοινότητας ο αυτοπροσδιορισμός κάποιου ως Κωφός είναι αυτονόητος και επ' ουδενί δε φέρει στίγμα ντροπής, ανεξάρτητα από το βαθμό ακουστικής απώλειας – ακόμη και λειτουργικά ακούοντα άτομα μπορεί να είναι μέλη της κοινότητας των Κωφών. Εξίσου αυτονόητη και αυτόματη είναι η υιοθέτηση συμπεριφορών συμβατών με την κώφωση. Στοιχεία συμπεριφοράς που θεωρούνται απολύτως ευγενικά στην κοινότητα των Κωφών, μπορεί να αποτελούν ταμπού στην αντίστοιχη των ακουόντων. Αντιστρόφως, συμπεριφορές που δε θεωρούνται αγενείς στην κοινότητα των ακουόντων αποτελούν αφορμή τριβής μεταξύ μελών της κοινότητας. Στην πλήρη έκφασή της η κουλτούρα των Κωφών αφορά στη χρήση της νοηματικής γλώσσας, αποτυπώνοντας τον πυρήνα της κουλτούρας της και μεταδίδοντας στα μέλη της κοινή κοσμοεικόνα, αξίες και ήθη μιας κοινότητας στην οποία είναι περήφανα να ανήκει (Deaf Pride) και αλληλέγγυα (Deafhood), όπως έχει ορίσει ο κοινωνικός ανθρωπολόγος Paddy Ladd (2001).

Η Γαλήνη Σαπουντζάκη είναι γλωσσολόγος με ειδίκευση στις νοηματικές γλώσσες, επίκουρη καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έχει αποφοιτήσει από το Τμήμα Φιλολογίας του Ε.Κ.Π.Α. το 1994, ενώ εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή σε θέματα θεωρητικής Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο Birstol στην Αγγλία ως υπότροφος του ΙΚΥ (2000-2005). Έχει υπηρετήσει ως Φιλολόγος σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Κωφών / Βαρηκόων & Διαπολιτισμικά) και έχει εργαστεί ως διερμηνέας από και προς την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα από το 1997. Από το 2004 υπηρετεί στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο Βόλο. Σε σύνδεση με την τοπική κοινωνία συμμετέχει σε δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με τη νοηματική γλώσσα και την επικοινωνιακή προσβασιμότητα για κωφούς και βαρήκοους τόσο σε σχολικές μονάδες όσο και στα πλαίσια μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Είναι υπεύθυνη των προγραμμάτων έρευνας & κατάρτισης αναφορικά με την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα στην επιτροπή ερευνών και το κέντρο δια βίου μάθησης, αντίστοιχα, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έχει συνεργαστεί με Ελληνικούς και ξένους ερευνητικούς φορείς ιδιαίτερα όσον αφορά στην μορφοφωνολογική αποτύπωση, την απόδοση απο avatars νοηματικής, την τυπολογία των νοηματικών γλωσσών, τη μεθοδολογία διδασκαλίας τους, την ασύγχρονη γλωσσική εκπαίδευση, τις διαδικασίες γραμματικοποίησης και σωματοποίησης (embodiment) κ.ά.. Στο ερευνητικό της έργο περιλαμβάνονται κεφαλαια βιβλίων, άρθρα & εισηγήσεις σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια και επιστημονικά περιοδικά στο χώρο της Γλωσσολογίας, των Νέων Τεχνολογιών και της Διδακτικής.

Ιουλία Νησιώτου - Μαντέλου

Παιδίατρος,
Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος
Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Γιατρός ως συνοδός του παιδιού με αναπηρία και της οικογένειάς του

Για να βοηθήσουμε και να στηρίξουμε το ανάπηρο παιδί πρέπει να στηρίξουμε τους γονείς που το μεγαλώνουν. Ο γιατρός, και ιδιαίτερα ο παιδίατρος, συμπορεύεται άμεσα με τους γονείς, τουλάχιστον όσο το παιδί είναι μικρό και εξαρτημένο από την αγάπη και τη φροντίδα τους, και έμμεσα με το παιδί.

Η οικογένεια είναι το πρώτο «περιβάλλον» που παρέχει τις απαραίτητες εμπειρίες για την ανάπτυξη του παιδικού εγκεφάλου, αλλά και την αναδιάρθρωσή του, ώστε να ενσωματώσει νέα δεδομένα και να προσαρμοσθεί σε νέες συνθήκες, κινητοποιώντας την ικανότητα του νευρικού συστήματος που ονομάζεται πλαστικότητα. Η οικογένεια, ως σύνθετη οργάνωση των σχέσεων μεταξύ των μελών της, πρέπει να διαθέτει τη δυναμική να ανταπεξέλθει σε δυο φαινομενικά αντιφατικές αποστολές: από τη μια να προστατεύσει το ανάπηρο παιδί και να του δώσει την αίσθηση και τη σιγουριά του «ανήκειν», από την άλλη να το οδηγήσει προοδευτικά στην αυτονομία και στην κοινωνική ενσωμάτωση.

Στην ομιλία αυτή θα παρουσιαστούν οι αλληλεπιδράσεις του γιατρού με τους γονείς, με το «διαφορετικό» παιδί, με τη διεπιστημονική ομάδα των θεραπειών και των εκπαιδευτικών που θα αναλάβουν την παρέμβαση και με την κοινωνική και προνοιακή πολιτική. Η Εκκλησία μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην οργάνωση αποτελεσματικών δομών στήριξης του ανάπηρου παιδιού και της οικογένειάς του, αλλά και στην αλλαγή του τρόπου θεώρησης της αναπηρίας.

Η **Ιουλία Νησιώτου - Μαντέλου** σπούδασε στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και ειδικεύτηκε στην Παιδιατρική. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στη Γενετική του Ανθρώπου στο Πανεπιστήμιο Lyon I (Γαλλία) και διδακτορική διατριβή με θέμα "Αιματολογική, Κλινική και Γενετική Ετερογένεια της β- Μεσογειακής Αναιμίας στο Νομό Μαγνησίας», στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Εργάστηκε στο Νοσοκομείο Βόλου μέχρι το 2000 και σήμερα εργάζεται ως ιδιώτης Παιδίατρος. Είναι Επίκουρη Καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Οι τομείς διδασκαλίας και έρευνάς της περιλαμβάνουν τους γενετικούς και περιγεννητικούς παράγοντες που επηρεάζουν την παιδική ανάπτυξη, την έγκαιρη παρέμβαση για παιδιά «υψηλού κινδύνου», το συντονισμό της διεπιστημονικής ομάδας παρέμβασης και τη συνεργασία με την οικογένεια.

Ιωάννα Γεωργιάδου

Κοινωνική Κλινική Ψυχολόγος MSc,
Συστημική Ψυχοθεραπεύτρια,
Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Αυτοβοήθεια και ενδυνάμωση ατόμων με κινητική αναπηρία

Το κοινωνικό μοντέλο της αναπηρίας επιτάσσει την υλοποίηση ερευνών με επιστημονικό και πολιτικό διακύβευμα, τέτοιων που να προωθούν την επιστημονική πρόοδο και να προάγουν την ενεργοποίηση των ευάλωτων ομάδων. Η έρευνα με σκοπό την ενδυνάμωση (emancipatory research) συνιστά ένα παράδειγμα έρευνας με θετικό κοινωνικό αποτύπωμα. Εξίσου και οι στρατηγικές συμβουλευτικής υποστήριξης των ατόμων με αναπηρία καλούνται να διασφαλίζουν την ισχυροποίηση των κοινωνικά ασθενών και την οργάνωσή τους σε συστήματα παροχής και λήψης βοήθειας με τις αρχές του σεβασμού, της κοινής ευθύνης και της αμοιβαιότητας. Σκοπός της εισήγησης είναι η ανάδειξη των ωφελειών της αλληλοβοήθειας ατόμων με κινητική αναπηρία και η αναφορά στον περιφερειακό ρόλο του ειδικού ψυχικής υγείας ως μια πρόταση ενδυνάμωσης. Περιγράφεται η λειτουργία ομάδας συμβουλευτικής υποστήριξης ατόμων με κινητική αναπηρία και η απόπειρα της εξέλιξής της σε ομάδα αυτοβοήθειας. Εξαίρονται οι παρεμβάσεις της συστημικής συμβουλευτικής Β Κυβερνητικής ως δραστικά εργαλεία ανάδειξης των αποθεμάτων των ατόμων με κινητική αναπηρία. Τέλος προτείνεται το μεθοδολογικό μοντέλο της έρευνας δράσης ως υπόδειγμα έρευνας ενδυνάμωσης, που αποδίδει στους συμμετέχοντες της έρευνας τη δυνατότητα άσκησης ελέγχου, μέσω της συστηματικής ανατροφοδότησης.

Η **Ιωάννα Γεωργιάδου** είναι Κοινωνική Κλινική Ψυχολόγος με μεταπτυχιακές σπουδές (MSc) στις εξαρτήσεις και τα ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Ακολουθεί την προσέγγιση της Συστημικής Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής στην οποία έχει εκπαιδευτεί και επιχειρεί να την εντάξει στο πλαίσιο της προσωποκεντρικής ψυχοθεραπείας. Υποστηρίζει οικογένειες, ζευγάρια, ενήλικες και εφήβους. Αγαπά ιδιαίτερα το συντονισμό ομάδων συμβουλευτικής, υποστηρίζοντας έτσι γονείς και άλλους ενήλικες. Το ενδιαφέρον της για το χώρο της αναπηρίας την οδήγησε στο χώρο της ειδικής αγωγής, όπου εκπονεί τη διδακτορική της διατριβή σε σχέση με το ζήτημα της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία. Είναι υπότροφος του Ι.Κ.Υ. και του Ιδρύματος Ωνάση. Έχει εμπειρία στην οργάνωση και λειτουργία δομών απεξάρτησης και στο συντονισμό ομάδων υποστήριξης, προσωπικής ανάπτυξης και προαγωγής της αυτοβοήθειας. Έχει συνεργαστεί με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στην εκπόνηση προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής υποστήριξης ατόμων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Ως μέλος της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης ΠΟΡΕΙΑ ΥΓΕΙΑΣ επιδιώκει την υλοποίηση ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων παράλληλα με την υποστήριξη στο κλινικό πλαίσιο. Ο δρόμος της ζωής της την έχει φέρει στο Βόλο, όπου έχει επιλέξει να εργαστεί και να ζήσει μαζί με την οικογένειά της.

π. Ανάργυρος Σιγάλας

Εφημέριος Ενορίας Αγίων Πάντων Καλλιθέας

Ακούσματα κωφών...με νόημα:

το παράδειγμα της ενορίας των κωφών

Τα ακούσματα των κωφών απέκτησαν νόημα από την συνάντηση του Νίκου Γραικού (μετέπειτα μητροπολίτου Θηβών και Λεβαδείας Νικοδήμου), με μια ομάδα νεαρών πριν το 1940. Ακούσαμε τους κωφούς, που μάς μίλησαν με νόημα στον σύλλογο «Προφήτης Ζαχαρίας», που ίδρυσε ο παππούς Νικόδημος. “Άκουσαν” οι κωφοί το νόημά μας, όταν τους καλέσαμε στην ενορία μας, που έγινε και ενορία τους το 2010.

Προσπαθούμε να “νοηματίσουμε” τα “ακούσματα” των κωφών και να “ακούσουμε” τα νοήματα τους, συγχωρώντας (χωρώντας στον ίδιο χώρο), εντός των ορίων της ενορίας μας και αλληλοπεριχωρούμενοι μέσα στον χώρο της Εκκλησίας, στην κοινή μας πορεία προς την Θεία Κοινωνία και προς την πραγματοποίηση της αρχιερατικής προσευχής του Χριστού: «Πάτερ άγιε, τήρησον αυτούς εν τω ονόματί σου ούς δέδωκάς μοι, ίνα ώσιν έν καθώς ημείς».

Ο π. **Ανάργυρος Σιγάλας** γεννήθηκε στην Αθήνα στις 29/11/1963. Είναι πτυχιούχος του Θεολογικού Τμήματος της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Χειροτονήθηκε το 1989 και από τότε υπηρετεί ως εφημέριος στον Ιερό Ναό Αγίων Πάντων Καλλιθέας. Παράλληλα, είναι καθηγητής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και από το 2004 διδάσκει στην Σιβιτανίδειο Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων. Είναι υπεύθυνος για την νεότητα της Ενορίας και από το 2010, οπότε και ανακηρύχθηκε η Ενορία των Αγίων Πάντων Καλλιθέας από τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμο β' ως Ενορία των κωφών, ανέλαβε την διακονία των κωφών αδελφών μας.

π. Ιωάννης Καραμούζης

Δρ. Θ., Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Χαλκίδος, Συνεργάτης Συνοδικής Επιτροπής
Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων,
Διδάσκων στο εξ αποστάσεως μεταπτυχιακό τμήμα Ειδικής Αγωγής
Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Ψυχοκοινωνική προσέγγιση Κώφωσης

Η Κώφωση δεν αντιμετωπίζεται ως αναπηρία πλέον, αλλά ως πολιτισμική ιδιαιτερότητα. Η παρουσία ενός κωφού παιδιού δημιουργεί στην οικογένεια θρήνο μέχρι την αποδοχή του. Αλλά και ο ίδιος ο Κωφός μέχρι να αποδεχθεί την κατάσταση στην οποία βρίσκεται περνά από δύσκολα ψυχολογικά στάδια. Η κοινωνία παίζει και εκείνη το δικό της ρόλο. Επηρεάζει τόσο τη δυναμική της οικογένειας όσο και του ίδιου του Κωφού. Ενώ τέλος, η Εκκλησία διαδραματίζει τον πλέον σημαντικό ρόλο προς όφελος του ίδιου του Κωφού.

π. Ιωάννης Καραμούζης, Ιεροκήρυκας της Ιεράς Μητροπόλεως Χαλκίδος, Συνεργάτης της Συνοδικής Επιτροπής Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων, κάτοχος Διδακτορικού τίτλου της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κάτοχος Μεταδιδακτορικού τίτλου της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, άριστος χρήστης της αγγλικής, γαλλικής, ιταλικής, ισπανικής γλώσσας και της ελληνικής νοηματικής γλώσσας. Διακονεί ποιμαντικά τους Κωφούς της Εύβοιας και των Αθηνών.

π. Κωνσταντίνος Παπανικολάου

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Winchester,

τ. Διευθυντής Ι.Ε.Α., Μέλος της διαρκούς επιτροπής για την απασχόληση της EASPD

ΟΛΥΜΠΙΑΣ, Διευκόλυνση της πρόσβασης των ανθρώπων με αναπηρία στην Εκκλησία και στην εργασία μέσω του διαδικτύου

Η Εκκλησία μας με κίνητρο την εν Χριστώ Αγάπη και την αξιοποίηση ειδικών οργάνωσε στο Βυζάντιο ένα σύστημα υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας που αποτέλεσαν την βάση για τα σύγχρονα συστήματα. Κατά το μεγαλύτερο μέρος του εικοστού αιώνα, το Δημόσιο ήταν υπεύθυνο για τις υπηρεσίες αυτές, οι οποίες όμως χαρακτηρίζονταν ως αμφισβητούμενης ποιότητας. Έτσι, τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια ανάπτυξη της ιδιωτικής πρωτοβουλίας σε αυτό τον τομέα. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από τον ιδιωτικό τομέα χαρακτηρίζονται από εξειδίκευση και ευελιξία.

Το πρόγραμμα 'ΟΛΥΜΠΙΑΣ' είναι μια διαδικτυακή 'πλατφόρμα' που περιλαμβάνει εκπαιδευτικά προγράμματα και 'εργαλεία' που αφορούν στην αναπηρία, τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν σε επίπεδο ενορίας. Παρέχει πρόσβαση σε μεθόδους που αφορούν στην ανάπτυξη εθελοντισμού, την υποστήριξη στην κοινωνική ένταξη και την προώθηση στην απασχόληση μέσω τεσσάρων σεμιναρίων και ενός εργαλείου αυτοβοήθειας που βασίζονται στη μέθοδο 'μαθαίνω εφαρμόζοντας' (learn by doing).

Ειδικότερα, τα σεμινάρια βοηθούν τους κατηχητές ή τους εκπαιδευτικούς να εντάξουν την αναπηρία στο πρόγραμμα των μαθημάτων, ενώ παρέχουν τη δυνατότητα σε μη ειδικούς να συγκροτήσουν και να συντονίσουν μια ομάδα εθελοντών που υποστηρίζει ανθρώπους με αναπηρία, να εμπλέξουν ενεργά ανθρώπους με αναπηρίες σε εθελοντικές δραστηριότητες και, τέλος να δημιουργήσουν ευκαιρίες απασχόλησης μέσω της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Το εργαλείο αυτοβοήθειας '8 Βήματα προς την Εργασία' στοχεύει στον εντοπισμό και βελτίωση των προσόντων των ανέργων με αναπηρίες, στην βοήθεια στην αναζήτηση εργασίας και στην βελτίωση της παρουσίας απέναντι στον δυνητικό εργοδότη.

Κωνσταντίνος Παπανικολάου, Οικονόμος, έγγαμος με δύο παιδιά.

Ο **π. Κωνσταντίνος Παπανικολάου** είναι κληρικός από την Θεσσαλονίκη και υπηρετεί ως εφημέριος στον Ι. Ν. Αγίου Παντελεήμονος, Νέας Μαγνησίας, που υπάγεται στην Ιερά Μητρόπολη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως. Έχει σπουδάσει Κοινωνιολογία και Θεολογία, είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου του Πανεπιστημίου της Ουαλλίας, Lampeter και διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Winchester. Έχει παρακολουθήσει σειρά σεμιναρίων και συνεδρίων σχετικά με την αναπηρία, υπηρετεί την κοινότητα των ανθρώπων με αναπηρία από το 1994 από διάφορες θέσεις και έχει οργανώσει διάφορες δράσεις και προγράμματα Ελληνικής και Ευρωπαϊκής εμβέλειας. Από το 2002 έως το 2017 υπήρξε διευθυντής του Ινστιτούτου Ενδοκοινωνιακής Αποκατάστασης, όπου οργάνωνε προγράμματα κοινωνικής παρέμβασης και εθελοντισμού. Είναι, επίσης, σύμβουλος απασχόλησης, ειδικευμένος στην αναπηρία και μέλος της Διαρκούς Επιτροπής για την Απασχόληση, της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Παρόχων.

Πέτρος Μπέλλος

Πρόεδρος του Σωματείου Κινητικά Αναπήρων
Ν. Μαγνησίας «Ιππόκαμπος»

Γεννήθηκε στο Βόλο το 1971, ζει και δραστηριοποιείται στη Ν. Ιωνία Μαγνησίας και από το 2000 είναι παντρεμένος με την Έλενα Καπανιάρη.

Κατέχει τη θέση του Προέδρου στο Σωματείο Κινητικά Αναπήρων Μαγνησίας «ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ», είναι Μέλος του Γενικού Συμβουλίου της Εθνικής Ομοσπονδίας Κινητικά Αναπήρων (ΕΟΚΑ) και Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Κοινωφελούς Επιχείρησης (ΔΕΚΠΑ-ΔΙΕΚ) του Δ. Βόλου, εκλεγμένος αντιπρόσωπος στην Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) και στην Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΠΟΜΑμεΑ) Θεσσαλίας.

Επιμελείται και παρουσιάζει, κάθε Τετάρτη 12.00-13.00, την ραδιοφωνική εκπομπή του Σωματείου Κινητικά Αναπήρων Μαγνησίας "ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ", "ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ" στον ραδιοφωνικό σταθμό της Ι. Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού "Ορθόδοξη Μαρτυρία".

Από το 1999 έως και το Καλοκαίρι του 2013 εργάστηκε ως (Π.Ε) Διοικητικός Υπάλληλος στο Δήμο Νοτίου Πηλίου, από όπου και συνταξιοδοτήθηκε.

Είναι απόφοιτος του Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

π. Γεώργιος Γιαννιός

εφημέριος του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Ευξεινούπολης, της Ι. Μ. Δημητριάδος, μέλος της συγγραφικής ομάδας του εγχειριδίου: «Τα Θρησκευτικά στην Ειδική Αγωγή»

Ο Πανοσιολογιώτατος **Αρχιμ. Γεώργιος Γιαννιός**, γεννήθηκε στο Βόλο το έτος 1978. Τυγχάνει πτυχιούχος της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., μεταπτυχιακός φοιτητής του Ε.Α.Π. (Σπουδές στην Ορθόδοξη Θεολογία), πτυχιούχος Ανωτέρων Θεωρητικών (Αρμονίας), ενώ ομιλεί την Αγγλική γλώσσα.

Χειροτονήθηκε άμισθος - εθελοντής Διάκονος την 15^η Φεβρουαρίου 2014 και την επομένη 16^η Φεβρουαρίου Πρεσβύτερος, ενώ την ίδια ημέρα έλαβε και το οφίκιο του Αρχιμανδρίτη.

Είναι Προϊστάμενος του Ι.Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου Ευξεινουπόλεως, Υπεύθυνος Νεότητος Επαρχίας Αλμυρού και εμψυχωτής στο Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιού του Δήμου Αλμυρού (από το 2000 έως σήμερα).

Είναι συγγραφέας βιβλίων θεολογικού και λαογραφικού περιεχομένου, κατηχητικών βοηθημάτων της Ι.Μ. Δημητριάδος, αρθρογράφος στον τοπικό τύπο, ενώ είναι μέλος της συγγραφικής ομάδας του βιβλίου «Τα Θρησκευτικά στην Ειδική Αγωγή».

Την 7^η Μαΐου 2017 ο Μακ. Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Δανιήλ του απένειμε τον «Σταυρό του Αγίου Ανθίμου του Ιβηρίτου».

Χριστίνα Λάππα

Μεταδιδάκτωρ Ειδικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
Δρ. & Διδάσκουσα - ΣΕΠ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Η **Χριστίνα Σ. Λάππα** είναι φιλόλογος Ειδικής Εκπαίδευσης και διδάσκουσα ως ΣΕΠ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο στο Κοινό Διαπανεπιστημιακό ΜΠΣ «Επιστήμες της Αγωγής: Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με προβλήματα Προφορικού και Γραπτού Λόγου». Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Σχολική Ψυχολογία από το Πανεπιστήμιο L'Aquila Ιταλίας. Έχει εκπονήσει τη διδακτορική της διατριβή και τη μεταδιδακτορική της έρευνα στην Ειδική Εκπαίδευση στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Διδάσκει φιλολογικά μαθήματα από το 2000 σε μαθητές/τριες γενικής εκπαίδευσης και από το 2010 σε μαθητές/τριες με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε σχολεία Β/θμιας Εκπαίδευσης. Έχει δημοσιεύσει αρκετά άρθρα σε έγκριτα ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά στον τομέα της Ειδικής Εκπαίδευσης. Τα κύρια ενδιαφέροντά της εστιάζουν στην εκπαίδευση ατόμων με αναπτυξιακές διαταραχές (νοητική αναπηρία, αυτισμός και γενετικά σύνδρομα), με πολλαπλές αναπηρίες, στη διαφοροποιημένη διδασκαλία, στη συμπεριληπτική εκπαίδευση, στις εφαρμογές Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στα άτομα με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, με στόχο την κοινωνική τους ένταξη σε ποικίλα πλαίσια.

Κατερίνα Πεκρίδου

Εκτελεστική Γραμματέας για τον Θεολογικό Διάλογο,
Διάσκεψη Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (CEC, Βρυξέλλες)

Θεολογία και αναπηρία: Θέτοντας τις βάσεις για έναν
ουσιαστικό διάλογο στο Σώμα της Εκκλησίας

Η αναπηρία είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής της κοινωνίας στην οποία ζούμε, καθώς και της εκκλησιαστικής κοινότητας. Πρόκειται, για ένα θέμα που μας αφορά όλους, αφού αποτελούμε μέλη της κοινωνίας, αλλά και του Σώματος της εκκλησίας. Η παρούσα εισήγηση περιγράφει το πρόβλημα του ορισμού της αναπηρίας, και την σύνδεσή του με την ορολογία και την εξέλιξη της θεολογικής σκέψης σχετικά με την αναπηρία στη διεθνή, κυρίως αγγλόφωνη, βιβλιογραφία. Στη συνέχεια, σκιαγραφεί τα βασικά ερωτήματα της σύγχρονης έρευνας στον τομέα της αναπηρίας και θεολογίας, και τέλος αναδεικνύει συγκεκριμένες πλευρές της Ορθόδοξης θεολογίας, που μπορούν να συμβάλλουν στην κατανόηση της αναπηρίας, στην πλήρη αποδοχή και συμμετοχή των ατόμων που ζουν με αναπηρία τόσο στην εκκλησία όσο και στην κοινωνία, και στην αξιοποίηση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων τους.

Η **Κατερίνα Πεκρίδου** είναι Εκτελεστική Γραμματέας για τον Θεολογικό Διάλογο στην Διάσκεψη Ευρωπαϊκών Εκκλησιών στις Βρυξέλλες, Βέλγιο. Αντικείμενο της εργασίας της είναι η εκκλησιολογία στον οικουμενικό διάλογο και η μαρτυρία της εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο. Σπούδασε θεολογία στην Θεολογική Σχολή της Θεσσαλονίκης, στην Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού στη Βοστώνη, στο Πανεπιστήμιο του Göttingen και στο Trinity College Dublin, ενώ είναι υποψήφια διδάκτορας στο Καθολικό Πανεπιστήμιο της Leuven. Στο παρελθόν εργάστηκε με την Επιτροπή «Πίστις και Τάξις» του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, και στο Ινστιτούτο για την Ιεραποστολική της Καθολικής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Münster. Συμμετέχει στα προγράμματα της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου από την ίδρυσή της το 2000, και είναι συνεργάτης της από το 2009. Κατά το διάστημα 2013-2015 συμμετείχε στην ομάδα του Προγράμματος για την Αναπηρία του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών (EDAN, Ecumenical Disability Advocates Network) η οποία συνέγραψε το κείμενο για την αναπηρία: *The Gift of Being: Called to Be a Church of All and for All*, που δημοσιεύτηκε το 2016.

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής, Α.Π.Θ., Μέλος
Δ.Σ. Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

*«Τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπεῖρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς
εἰσάγαγε ὧδε» (Λκ 14,21): αναπηρία και Βασιλεία του Θεού*

Αφετηρία της εισήγησης αποτελεί το ερώτημα κατά πόσο η Αγία Γραφή κι ειδικότερα η Καινή Διαθήκη μπορεί να προσφέρει στα μέλη της Εκκλησίας τα απαραίτητα εναύσματα και εργαλεία προκειμένου να κατανοήσουν και να αγκαλιάσουν την αναπηρία. Ως ερμηνευτικό πρίσμα υιοθετείται εδώ εκείνο της Βασιλείας του Θεού, όπως αυτή περιγράφεται στα συνοπτικά ευαγγέλια. Μέσα από τους λόγους του Ιησού για αυτήν αναδεικνύεται όχι μόνο ο περιχωρητικός της χαρακτήρας αλλά και το πώς η παρουσία των ανθρώπων με αναπηρία μέσα σε αυτήν εξασφαλίζει την πληρότητα της Βασιλείας του Θεού και συμβάλλει στην πραγμάτωσή της.

Η **Αικατερίνη Γ. Τσαλαμπούνη** γεννήθηκε το 1967 στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε θεολογία στη Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ κι έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης. Το 1999 αναγορεύτηκε διδάκτωρ του Τμήματος Θεολογίας. Εργάστηκε ως διευθύντρια στο Παράρτημα Θεσσαλονίκης της ΕΛΕΠΑΠ και στο ίδρυμα αυτιστικών παιδιών ΕΛΠΙΔΑ, καθώς επίσης και ως καθηγήτρια θεολόγος στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στο διάστημα 2006-2009 δίδαξε στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου. Σήμερα είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια (Ερμηνεία, Θεολογία και Ιστορία Χρόνων της Καινής Διαθήκης) στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ. Είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Ελληνικής Εταιρείας Ορθόδοξων Βιβλικών Θεολόγων, της διοικούσας επιτροπής της European Association of Biblical Studies, του διοικητικού συμβουλίου της European Society of Women in Theological Research καθώς επίσης μέλος της Society of Biblical Literature και του Colloquium Oecumenicum Paulinum. Έχει δημοσιεύσει μελέτες με θέματα ερμηνείας της Καινής Διαθήκης, ιστορίας Χρόνων της Καινής Διαθήκης και οικολογικής ερμηνείας της Καινής Διαθήκης.

Petre Maican

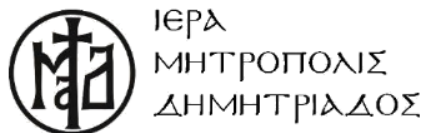
Δρ. Θ., Πανεπιστήμιο Aberdeen (Ηνωμένο Βασίλειο)

Τα δώρα του Αγίου Πνεύματος και τα δώρα των ανθρώπων
με διαγνωσμένη αναπηρία για την Εκκλησία:
Καλλιεργώντας την πνευματολογική διάσταση της ορθόδοξης
εκκλησιολογίας

Στο μεγαλύτερο μέρος του ορθόδοξου κόσμου τα άτομα με αναπηρίες θεωρούνται στιγματισμένα. Ένας τρόπος για να ανατραπεί αυτή η κατάσταση είναι να διευκρινιστεί, ότι και αυτά τα άτομα διαθέτουν ιδιαίτερα δώρα τα οποία επιθυμούν να συνεισφέρουν στην Εκκλησία. Μία τέτοια κατανόηση βρίσκει την αφετηρία της στην Α΄ Κορινθίους κεφ. 12, όπου ο απόστολος Παύλος μιλάει για τα μέλη της Εκκλησίας, ως μέλη του σώματος του Χριστού, όπου όλα είναι εξίσου σημαντικά και το καθένα διαθέτει ένα ιδιαίτερο χάρισμα. Η παγίδα που κρύβεται σε αυτή τη μεταφορά είναι να συγχωνευτεί το δώρο του ατόμου με αναπηρία με την ίδια την αναπηρία, με συνέπεια να μη λαμβάνεται υπόψη το πραγματικό άτομο. Στη συνάφεια αυτή θα ήθελα να προτείνω, ότι το δώρο που διαθέτουν τα άτομα με αναπηρίες, φανερώνεται μονάχα στην αλληλεπίδραση με τα άλλα μέλη της κοινότητας. Η αντίληψη αυτή θα μπορούσε να θεμελιωθεί στην πνευματολογική εκκλησιολογία του ρουμάνου θεολόγου Dumitru Stăniloae (1903-1993) και θα αναπτυχθεί σε τρία στάδια. Πρώτον, θα παρουσιάσω μία σύντομη επισκόπηση της πνευματολογίας του Stăniloae. Στη συνέχεια θα επιχειρήσω να εξηγήσω πώς αυτή η πνευματολογία ανοίγει τον δρόμο για τον εντοπισμό των δώρων του Αγίου Πνεύματος στην αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της κοινότητας και όχι στις φυσικές τους ιδιότητες. Τέλος, προκειμένου να εξηγήσω τις συνέπειες αυτής της άποψης για τα άτομα με αναπηρίες, θα στηριχτώ στην περιληπτική ερμηνεία του Brian Brock στην Α΄ Κορινθίους κεφ. 12, όπου καταθέτει ένα παρόμοιο επιχείρημα από τη σκοπιά της βιβλικής εξηγητικής.

Ο **Petre Maican** είναι διδάσκων στο Πανεπιστήμιο του Aberdeen (Ηνωμένο Βασίλειο). Έχει αναγορευτεί διδάκτωρ συστηματικής θεολογίας από το ίδιο πανεπιστήμιο, ενώ έλαβε πτυχίο και Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης από το Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου στη Ρουμανία. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιστρέφονται γύρω από την θεολογική ανθρωπολογία, με ιδιαίτερη έμφαση στο ζήτημα της αναπηρία στην ορθόδοξη παράδοση. Για την ώρα ασχολείται με την προετοιμασία έκδοσης της διδακτορικής του διατριβής και την επιμέλεια δύο συλλογικών τόμων. Ο ένας αφορά στην οικουμενική συμβολή της Ορθοδοξίας, ενώ ο δεύτερος στη συνάντηση του π. Δημητρίου Στανιλοάε με τη Δύση.

**ΚΕΝΤΡΟ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ &
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ**

**Σωματείο Κινητικά Αναπήρων
Ν. Μαγνησίας "ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ"**